

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 บทสรุป

ผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นองค์กรอิสระที่จัดตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และยังคงถูกกำหนดให้มีอยู่ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 เพื่อทำหน้าที่ในการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยไม่ถูกครอบงำจากฝ่ายบริหาร นอกจากนี้ ยังให้มีหน้าที่สำคัญในการควบคุมความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดของบุคคลตามมาตรา 244 (1) (ก) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 การดำเนินการเกี่ยวกับจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ และการติดตาม ประเมินผล และจัดทำข้อเสนอแนะในการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ รวมทั้งข้อพิจารณาเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ โดยการพิจารณาและสอบหาข้อเท็จจริงตามคำร้องเรียนของผู้ร้องเรียนในกรณีที่ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้าง ของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย หรือปฏิบัตินอกเหนืออำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย หรือในกรณีที่ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้าง ของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ปฏิบัติหรือละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ ผู้ร้องเรียนหรือประชาชนโดยไม่เป็นธรรมไม่ว่าการนั้นจะชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ก็ตาม ของผู้ตรวจการแผ่นดินนั้น จะเริ่มดำเนินการต่อเมื่อมีการร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน ไม่ว่าจะเป็นการร้องเรียนด้วยตนเอง ซึ่งอาจเป็นการร้องเรียนวาจา หรือทำเป็นหนังสือ หรือการร้องเรียนทางโทรศัพท์ โทรสาร หรือผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต รวมถึงการร้องเรียนผ่านตัวแทนหรือผ่านทางสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

เมื่อสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินรับเรื่องร้องเรียนที่ผู้ร้องเรียนร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดินแล้ว ในเบื้องต้นสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินจะทำการตรวจสอบว่า เรื่องร้องเรียนดังกล่าวเป็นเรื่องที่อยู่ในเขตอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินหรือไม่ โดยพิจารณาดังนี้ คือ

(1) ผู้ที่ถูกร้องเรียน ว่า เป็น ข้าราชการ พนักงาน หรือ ลูกจ้าง ของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือไม่ และ

(2) การกระทำที่ถูกร้องเรียน เป็น การไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย หรือปฏิบัติ นอกเหนืออำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย หรือเป็นการปฏิบัติหรือละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ก่อให้เกิด ความเสียหายแก่ผู้ร้องเรียนหรือประชาชนโดยไม่เป็นธรรมไม่ว่าการนั้นจะชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ก็ตาม

โดยการตรวจสอบดังกล่าวจะต้องพิจารณาจากหลักเกณฑ์ของทั้งสองกรณี ประกอบกัน จึงจะถือได้ว่าเรื่องร้องเรียนดังกล่าวเป็นเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินที่จะรับไว้พิจารณา กล่าวคือ ในเบื้องต้น ผู้ที่ถูกร้องเรียนจะต้องมีสถานะเป็นข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง ของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น และ เมื่อผู้ถูกร้องเรียนเป็นบุคคลดังกล่าว จึงจะพิจารณาต่อไปว่า การกระทำที่ถูกร้องเรียนของบุคคล เหล่านั้นเป็น การกระทำที่เป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้หรือไม่

ดังนั้น การพิจารณาว่า บุคคลใดที่อยู่ภายใต้การตรวจสอบของผู้ตรวจการแผ่นดิน ตามมาตรา 244 (1) (ก) และ (ข) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และ มาตรา 13 (1) (ก) และ (ข) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2552 จึงเป็นข้อพิจารณาเบื้องต้นในการรับเรื่องร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดินไว้ดำเนินการ เพราะหากผู้ถูกร้องเรียนมิได้มีสถานะเป็น ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้าง ของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น แล้ว บุคคลนั้นย่อมไม่อยู่ภายใต้การ ตรวจสอบของผู้ตรวจการแผ่นดินตามมาตรา 244 (1) (ก) และ (ข) ของรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และมาตรา 13 (1) (ก) และ (ข) แห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2552 ได้

แม้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2552 จะมิได้นิยามความหมายของคำว่า “ข้าราชการ” “พนักงาน” หรือ “ลูกจ้าง” ไว้โดยเฉพาะ แต่หาก พิจารณาจากลักษณะการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ พนักงาน หรือ ลูกจ้าง ประกอบกับอำนาจ หน้าที่ในการตรวจสอบอำนาจรัฐของผู้ตรวจการแผ่นดินตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย ผู้ตรวจการแผ่นดินตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแล้ว อาจกล่าวได้ว่า

ข้าราชการ ได้แก่ บุคคลที่ใช้อำนาจรัฐหรืออำนาจมหาชนตามที่กฎหมายกำหนด ไว้ โดยได้รับเงินเดือนจากงบประมาณหมวดเงินเดือน แบ่งได้ 2 ประเภท คือ ข้าราชการการเมือง ทั้งที่ เป็นผู้ดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองในฝ่ายบริหาร เช่น นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรี เป็น ต้น และฝ่ายนิติบัญญัติ เช่น ที่ปรึกษาประจำรัฐสภา หรือ เลขานุการประธานรัฐสภา เป็นต้น และ

ข้าราชการประจำ ทั้งที่อยู่ในบังคับบัญชาของรัฐบาล เช่น ข้าราชการทหาร ข้าราชการพลเรือน เป็นต้น และไม่อยู่ในบังคับบัญชาของรัฐบาล เช่น ข้าราชการฝ่ายรัฐสภา ข้าราชการอัยการ ข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม เป็นต้น รวมทั้งที่อยู่ในกำกับดูแลของรัฐบาล เช่น ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด พนักงานส่วนตำบล พนักงานเมืองพัทยา เป็นต้น

พนักงาน ได้แก่ บุคลากรที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐที่ไม่มีฐานะเป็นส่วนราชการ ซึ่งได้แก่ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐ ไม่ว่าจะเรียกชื่อบุคลากรนั้นว่าอย่างไร เช่น ผู้ที่ปฏิบัติงานในรัฐวิสาหกิจ อาทิ การประปานครหลวง การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ธนาคารออมสิน เรียกว่า พนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานอื่นของรัฐ ได้แก่ ผู้ที่ปฏิบัติงานในองค์การมหาชน อาทิ สำนักงานสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ โรงพยาบาล บ้านแพ้ว โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ เรียกว่า เจ้าหน้าที่องค์การมหาชน หรือผู้ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานธุรการของหน่วยงานอิสระ อาทิ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน เรียกว่า พนักงาน เป็นต้น

ลูกจ้าง ได้แก่ ผู้รับจ้างทำกรงาน หรือตกลงทำงานให้โดยรับค่าจ้าง ไม่ว่าจะเรียกชื่ออย่างไร โดย "ลูกจ้าง" ที่อยู่ภายใต้การตรวจสอบของผู้ตรวจการแผ่นดินนั้น ส่วนใหญ่น่าจะหมายถึง "ลูกจ้างของส่วนราชการ" ซึ่งก็คือ บุคลากรภาครัฐประเภทหนึ่งซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในส่วนราชการ โดยปฏิบัติงานที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างไปจากข้าราชการ และได้รับค่าตอบแทนจากงบประมาณของส่วนราชการ ทั้งนี้ เพราะลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐบางแห่ง อาจถือว่าลูกจ้าง เป็น "พนักงาน" เช่น พนักงานและลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ ถือเป็น "พนักงานรัฐวิสาหกิจ" ตามพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2518 เป็นต้น

จากลักษณะของข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้าง ของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ข้างต้น อาจกล่าวได้ว่า บุคคลที่อยู่ภายใต้การตรวจสอบของผู้ตรวจการแผ่นดินตามที่กฎหมายกำหนด ได้แก่ ผู้ใดก็ตามที่ใช้อำนาจรัฐในการปฏิบัติหน้าที่ ไม่ว่าจะอยู่ในหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งก็สอดคล้องกับเจตนารมณ์ในการกำหนดให้มีองค์กรอิสระที่ทำหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐขึ้นในรัฐธรรมนูญ

อย่างไรก็ดี หากพิจารณา "ตัวบุคคล" ที่อยู่ภายใต้การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของผู้ตรวจการแผ่นดินดังกล่าวข้างต้น มาเทียบเคียงกับคำว่า "เจ้าหน้าที่ของรัฐ" ในระบบกฎหมายไทย ซึ่งมีคำนิยามปรากฏอยู่ในกฎหมายต่างๆ หลายฉบับแตกต่างกัน ดังนี้

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 มาตรา 4 บัญญัติว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ หรือพนักงานส่วนท้องถิ่นซึ่งมีตำแหน่ง หรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือบุคคล ผู้ปฏิบัติงานในรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นซึ่งมิใช่ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ และให้ หมายความรวมถึงกรรมการ อนุกรรมการ ลูกจ้างของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของ รัฐ และบุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางปกครองของรัฐในการ ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งขึ้นในระบบราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐ

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 มาตรา 4 บัญญัติว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ผู้ซึ่งปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐ

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 มาตรา 3 บัญญัติว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า

- (1) ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง คณะบุคคล หรือผู้ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงาน
- (2) คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท คณะกรรมการหรือบุคคลซึ่งมีกฎหมายให้อำนาจในการออกกฎ คำสั่ง หรือมติใดๆ ที่มีผลกระทบต่อบุคคล และ
- (3) บุคคลที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตาม (1) หรือ (2)

พระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542 มาตรา 3 บัญญัติว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน เจ้าหน้าที่ หรือผู้ปฏิบัติงานอื่นในกระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

รวมทั้งความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา ซึ่งได้ให้ความเห็นทางกฎหมาย คำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายถึง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งหรือเลือกตั้งตามกฎหมาย โดยมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการหรือปฏิบัติการตามที่กฎหมายกำหนด หรือมีอำนาจบังคับการให้บุคคลปฏิบัติ ตามคำสั่งที่ได้สั่งตามอำนาจหน้าที่ได้¹

จะเห็นได้ว่า คำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายต่างๆ นั้นมีความหมายกว้าง และครอบคลุมตัวบุคคลมากกว่าของบุคคลที่ถูกร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน โดยผู้ที่ใช้อำนาจรัฐหรือปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานรัฐ ย่อมถือเป็น “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” โดยไม่จำกัด

¹ ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสรีที่ 116/2548, น. 4

ว่า จะต้องเป็นผู้ที่มีสถานะเป็น ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้าง ของหน่วยราชการ หน่วยงานของ รัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น เท่านั้น

ด้วยเหตุนี้ หากพิจารณาในแง่การใช้อำนาจรัฐ เช่นเดียวกับการบัญญัตินิยาม ของคำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ในกฎหมายต่างๆ บุคคลที่อยู่ภายใต้การตรวจสอบของผู้ตรวจการ แผ่นดิน ตามมาตรา 244 (1) (ก) และ (ข) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และมาตรา 13 (1) (ก) และ (ข) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการ แผ่นดิน พ.ศ. 2552 จึงอาจจะไม่ครอบคลุมถึงผู้ที่ใช้อำนาจรัฐในการดำเนินกิจการหรือปฏิบัติ หน้าที่ทางปกครองทั้งหมดตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญซึ่งกำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินเป็น องค์การที่ทำหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ อาทิ ผู้ใหญ่บ้านและกำนัน ซึ่งเป็นผู้ที่ใช้อำนาจรัฐใน การปฏิบัติหน้าที่ อาจจะไม่อยู่ในอำนาจตรวจสอบของผู้ตรวจการแผ่นดิน เนื่องจากบุคคลดังกล่าว มิได้ มีสถานะเป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้าง ของหน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือ ราชการส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2552 แต่ถือเป็น เจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามมาตรา 3 แห่งกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและ วิธีพิจารณาคดีปกครอง เพราะเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานในสังกัดกรมการปกครองซึ่งเป็นกรมในระเบียบ บริหารราชการส่วนกลาง² หรือการใช้อำนาจรัฐในรูปของคณะบุคคล เช่น สภาหรือคณะกรรมการ วิชาชีพต่างๆ อาทิ คณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะ คณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบ วิชาชีพบัญชี คณะกรรมการสภาสถาปนิก อาจจะไม่อยู่ในอำนาจตรวจสอบของผู้ตรวจแผ่นดิน เพราะประกอบด้วยบุคคลที่ไม่มีสถานะเป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้าง ของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น แต่ก็ถือเป็น เจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามมาตรา 3 แห่งกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง เป็นต้น

6.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาและวิเคราะห์ถึงปัญหาต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นควร เสนอแนะข้อคิดเห็นบางประการ เพื่อให้การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของผู้ตรวจการแผ่นดิน เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ดังนี้

1. เนื่องจากมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย ผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2552 กำหนดให้เรื่องและผู้ตรวจการแผ่นดินไม่รับไว้พิจารณาและเรื่องที่ไม่ อาจพิจารณาได้ ผู้ตรวจการแผ่นดินจะส่งเรื่องนั้นไปให้หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการต่อไปตามควรแก่กรณีได้ ดังนั้น กรณีเรื่อง

² คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 107/2550

ร้องเรียนที่เกี่ยวกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แม้ผู้ตรวจการแผ่นดินจะไม่มีอำนาจพิจารณาสอบสวนตามมาตรา 13 (1) (ก) (ข) แต่ผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถส่งเรื่องนั้นไปยังอำเภอได้ เนื่องจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของนายอำเภอ เพื่อให้ดำเนินการตามมาตรา 30 ดังกล่าวข้างต้น

อย่างไรก็ดี การดำเนินการตามมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2552 ผู้ตรวจการแผ่นดินมีบทบาทเพียงผู้ส่งต่อเรื่องร้องเรียนให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการสอบสวนเรื่องร้องเรียนดังกล่าวต่อไปเท่านั้น โดยไม่มีอำนาจในการพิจารณาสอบสวนเรื่องร้องเรียนดังกล่าวได้ ดังนั้น จึงควรมีการแก้ไขกฎหมายเพื่อให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจพิจารณาสอบสวนข้อเท็จจริงตามคำร้องเรียนตามมาตรา 244 (1) (ก) (ข) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และมาตรา 13 (1) (ก) (ข) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2552 ที่เกี่ยวข้องกับกำนันผู้ใหญ่บ้านได้

2. ปรับปรุงการกำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินให้มีความชัดเจนขึ้น โดยแก้ไขบทบัญญัติมาตรา 244 (1) (ก) และ (ข) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และมาตรา 13 (1) (ก) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2552 โดยอาจเพิ่มคำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” เพื่อให้ครอบคลุมถึงผู้ที่ใช้อำนาจรัฐในการดำเนินกิจการหรือปฏิบัติหน้าที่ทางปกครอง ดังเช่นกรณีที่เคยมีการเพิ่มอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินในการตรวจสอบองค์การตามรัฐธรรมนูญ โดยบัญญัติไว้ในมาตรา 244 (1) (ค) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และมาตรา 13 (1) (ค) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2550